

Нижче наведено два приклади того, як могли виглядати ці записи в реєстрі:

- Понеділок, 12 травня: В обмін на трьох курчат, яких я надав сьогодні, Вільям Смоллвуд (робітник) пообіцяв пакет насіння, коли врожай буде завершено восени.[1]2.

- Середа, 14 травня: Семюель Томсон (майстер) погодився виготовити один комод в обмін на річну кількість яєць. Яйця потрібно доставляти щодня після того, як скриня закінчиться.[2].

Окрім того, використовували все ті самі дощечки. Цей прийом широко використовувався і для віддзеркалення реєстрації переміщення цінностей всередині господарства (між матеріально відповідальними особами). Бирки використовувалися і як «векселі», і як «чеки» у вільному обороті, і як засіб погашення боргів замість готівки.

У 12 ст. гільдії стали набувати формального характеру. З ростом міжміської та міжнародної торгівлі виникла потреба в деталізованому та структурованому записі операцій, щоб забезпечити чіткість, прозорість та звітність перед торговельними партнерами. Гільдії, як можливі торговельні об'єднання, усвідомлювали значущість надійного обліку для захисту своїх інтересів і репутації, тому вони активно сприяли стандартизації бухгалтерських методів. Це, у свою чергу, призвело до появи посади професійного бухгалтера, який став невід'ємною частиною середньовічного торговельного світу. Комбінація розвинених торговельних маршрутів та вплив гільдій була каталізатором для розбудови й удосконалення бухгалтерського обліку в Англії.

Отже, можна зробити висновок, що бухгалтерська справа в Англії середніх віків мала більше практичний, ніж науковий характер та була відносно примітивною, що було спричинено низькою освіченістю населення. Вагомий внесок в її розвиток зробили гільдії як перші господарства з великою кількістю партнерів. Проте важко переоцінити, який внесок в розвиток бухгалтерського обліку як науки зробила ця держава.

Список використаних джерел:

1. THE HISTORY OF FINANCIAL REPORTING IN THE UNITED KINGDOM (Christopher Napier), URL: https://repository.royalholloway.ac.uk/file/845faee0-24db-d2e5-5e88-d070749a1907/6/Napier_UK_Financial_Reporting_History_2010.docx

2. Medieval Accounting URL: <https://accountingzone.weebly.com/medieval-accounting.html>

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ПОЛЬЩІ

Мошковська О. А., д-р екон. наук, професор, Волощук Т. М., здобувач вищої освіти, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

Законодавче регулювання бухгалтерського обліку в Польщі здійснюється по аналогії з іншими розвинутими країнами та гармонізовано із міжнародними стандартами фінансової звітності та вимогами ЄС. Положення профільного

Закону «Про бухгалтерський облік» від 29 вересня 1994 р. поширюються на юридичних осіб, які зареєстровані в Польщі або у разі місцезнаходження топ-менеджменту цієї юридичної особи на її території. Іноземні особи, іноземні компанії, які здійснюють діяльність через відділення, представництва або зареєстровані дочірні компанії, зобов'язані здійснювати облік операцій та зберігати бухгалтерські документи відповідно до вимог польського законодавства [1].

Мова фіксування операцій польська, а валюта – злотий.

Документи, підготовлені іноземною мовою, мають бути перекладені для цілей їх використання податковими органами та аудиторами. Звітний період становить 12 місяців та співпадає з календарним роком. Компанія має право обрати інші дати, проте в такому разі слід обов'язково поінформувати податкові органи про таке рішення. Документи та бухгалтерські журнали мають зберігатись у головному офісі компанії та в офісі фірми, що забезпечує бухгалтерський облік підприємства. Термін зберігання документів – 5 років (за винятком деяких видів документів, що потребують постійного зберігання).

Принцип послідовного і безперервного внесення записів в реєстри рахунків бухобліку реалізовується у формі спеціалізованих книг (гросбухів), на підставі яких складається щорічний фінансовий звіт (*sprawozdania finansowego*).

До складу звітності входять:

- баланс за 12 місяців (*bilans*);
- інформація про прибутки та збитки;
- додатки та пояснення: висновок аудитора, протокол про розподіл прибутку і виплату дивідендів, підтвердження того, що звіт узгоджений на зборах засновників.

Пакет документів подається до Національного судового реєстру (KRS), зробити це можна тільки електронною поштою.

Якщо підприємство не підлягає реєстрації в реєстрі, то звіт подається через Центральний реєстр – *Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej* [2].

Для того, щоб фірма діяла на законних підставах, необхідно виконати:

- реєстрацію компанії в державному реєстрі підприємств (KRS);
- відкриття рахунків у вибраному банку;
- реєстрацію в статистичному управлінні для отримання номера REGON;
- реєстрацію в податковій для отримання NIP і VAT;
- реєстрацію у Фонді державного страхування (ZUS) [3].

Законодавство Польщі передбачає наявність адреси фахівця, який буде вести всі необхідні для компанії документації, у податкових служб. Варто згадати, що фінансову річну звітність фірма представляє не тільки податковій служби, а й до реєстру підприємств.

В Польщі понад 65% підприємців не наймають бухгалтерів в штат. Натомість вони делегують ведення бухгалтерського обліку підприємства рахунковим бюро або звертаються до послуг самостійних бухгалтерів. Ці

фахівці мають широкі кар'єрні можливості: можуть працювати на себе або професійно зростати в бюро чи на підприємстві [4].

Відповідно до статті 12 параграфу 2 Закону «Про бухгалтерський облік» компанії здійснюють підготовку фінансової звітності станом на останній день року. Принципи оцінки активів, зобов'язань та прав власності, а також визначення фінансових результатів мають застосовуватись відповідно до розділу 4 Закону «Про бухгалтерський облік» [4].

Разом з цим компанії, що належать до капітальних груп або є такими, що випускають цінні папери, які підлягають реалізації поза територією Республіки Польща, можуть використовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності. Таке рішення може бути реалізовано тільки після відповідного затвердження керівним органом компанії.

Фінансова звітність складається з:

- баланс;
- звіт про фінансові прибутки та збитки (звіт про фінансові результати);
- введення у фінансову звітність;
- примітки та пояснення.

Компанії, які підлягають щорічному аудиту, також забезпечують підготовку:

- звіту про зміни власному капіталі;
- звіту про рух грошових коштів.

Окрім вищезазначеного, до фінансової звітності додається щорічний звіт компанії про діяльність. Такий звіт включає інформацію про події, які мали значний вплив на діяльність компанії, а також описує досягнення компанії та її проекти. Всі документи підлягають підготовці на польській мові та у державній валюті – польському злотому [5].

Підготовка та подання фінансової звітності має бути здійснена у тримісячний термін від дати балансу.

Підтвердження даних фінансової звітності має бути здійснено у шестимісячний термін від дати балансу.

Також в Польщі дуже розповсюджена практика аутсорсингу бухгалтерських послуг. Згідно зі звітом «Autoportret Księgowych» від Асоціації бухгалтерів Польщі ще 5 років тому у цій країні було щонайменше 40 тисяч бухгалтерських бюро, так званих, *biuro rachunkowych* (рахункових бюро), в яких працюють незалежні бухгалтери. Зазвичай, до таких бюро звертається кожна друга польська компанія, не тільки, щоб заощадити на зарплатні штатного бухгалтера, але й для забезпечення відповідності бухгалтерського обліку усім законодавчим нормам.

Податкова система Польщі більш стабільна, ніж в Україні та потребує набагато менше часу на різноманітні бухгалтерські справи, звіти та облік, має впроваджену он-лайн бухгалтерію й практично немає різких і необґрунтованих змін податкового законодавства. Основні податки для юридичних осіб – це податок із доходу (19%) та ПДВ (23%). Кожна операція в частині доходів оформлюється первинними документами, які є основою для заповнення

Торгових книжок (Книжки обліку доходів і витрат). Торгова книга – це єдина можлива форма бухгалтерського обліку для господарських товариств, яка вимагає детального запису фінансових операцій відповідно до чинного законодавства [1].

Список використаних джерел:

1. Облік доходів: досвід України та Польщі - Agroexpert. Agroexpert. URL: <https://agroexpert.ua/oblik-dokhodiv-dosvid-ukrainy-ta-polshchi-2/>.
2. Організація бухгалтерського обліку в Польщі у 2023 році. Migrant.biz.ua - Робота, міграція, туризм і навчання у країнах світу. URL: <https://migrant.biz.ua/polsha/biznes/bukhhalteriia-v-polshchi.html>
3. Що важливо знати про ведення бухгалтерії в Польщі - GLOBAL JOBS. GLOBAL JOBS. URL: <https://globaljobs.pl/uk/shho-vazhливо-znati-pro-vedennja-buhgalterii-v-polshhi/>
4. User S. Хто такий самостійний бухгалтер у Польщі та як ним стати: вимоги, зарплатня та кар'єра. *Финансовая академия Актив - №1 в дистанционном обучении*. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/samostijnij-buhgalter>
5. Асоціація українського бізнесу в Польщі | Бухгалтерський облік. *Асоціація українського бізнесу в Польщі*. URL: <https://ukrbizpol.org/investuvannya-v-polshhu/buhgalterskiy-oblik/>

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІСПАНІЇ

Мошковська О. А., д-р екон. наук, професор, Глазунова С. Р., здобувач вищої освіти, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

Вважається, що господарський облік виник приблизно 6 тис. років тому. Він фіксував факти господарського життя, т. е. дії і події, які спричиняли або могли спричинити юридичні наслідки.

Безпосереднє регулювання основних положень, пов'язаних з бухгалтерським обліком, почалося в середньовіччі. Уперше це було зроблено в Іспанії. У цій країні в 1263 р. при царюванні Альфонса Мудрого в Кастилії був виданий спеціальний закон про обов'язкове щорічне складання звітності керуючими державними підприємствами. Виникнення подвійної бухгалтерії відноситься до XIII в., але її перший і найбільш повний опис був дано італійським математиком Лукою Пачолі в 1494 р. в роботі «Трактат про рахунки і записи». Ускладнення системи обліку вимагало спеціальних знань для його перевірки. Однак перевіряючи особа повинна була бути не тільки добре підготовленою в сфері бухгалтерського обліку, але і шановним членом суспільства, тому що саме в цьому випадку його думка про те або інакше підприємство могла мати вагу.

Серед іспанських учених, що працювали над становленням бухгалтерського обліку, перш за все слід виділити Дієго дель Кастилло, якого можна вважати родоначальником юридичного напрямку бухгалтерського обліку. Як основну мету обліку він відокремлював відображення стосунків між учасниками господарських угод. Предмет обліку — ці самі торгові угоди.